

Список використаних джерел:

1. AI Use cases: create value. Ernst & Young Global Limited. URL: https://www.ey.com/en_gl/services/ai/use-cases#tabs-ca1ee0a390-item-2e6da451b1-tab (дата звернення 24.03.2025).
2. KPMG Ignite: accelerating, automating and augmenting business decisions through artificial intelligence. KPMG. URL: <https://kpmg.com/au/en/home/technology-solutions/platforms/ignite-artificial-intelligence-platform.html> (дата звернення 26.03.2025).
3. Smart alliance: Leading the future of technology in accounting. ACCA (Association of Chartered Certified Accountants). URL: <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/technology/smart-alliance.html> (дата звернення 29.03.2025).

УДК 657.37

Шевчук Наталія Станіславівна,
*PhD, д-р філософії з обліку і оподаткування, доцент
кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія,
Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

СИСТЕМА ДОКУМЕНТУВАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА

У сучасних економічних умовах, що характеризуються процесами глобалізації та цифровізації, перед бухгалтерським обліком постають нові виклики, які зумовлюють необхідність удосконалення його методологічних засад. Система документування в бухгалтерському обліку відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості фінансової діяльності, формуванні інформаційної бази для прийняття управлінських рішень і дотриманні міжнародних стандартів фінансової звітності. Особливої уваги набуває аналіз сучасних концепцій, зокрема автоматизації облікових процесів, інтеграції ERP-систем та впровадження хмарних технологій, що сприяють підвищенню ефективності обліку та оптимізації управлінських процесів.

Міжнародний досвід впровадження таких підходів демонструє їхню ефективність у зменшенні витрат, покращенні контролю за активами та підвищенні швидкості обробки даних. Водночас існують ризики, пов'язані з кібербезпекою, адаптацією до різноманітних законодавчих вимог та управлінням змінами в організаційній структурі. Аналіз цих аспектів є ключовим для

створення конкурентоспроможної та надійної системи бухгалтерського обліку.

З огляду на глобальні тенденції цифровізації Кабінет Міністрів України у 2021 році схвалив Концепцію розвитку цифрових компетентностей та затвердив план заходів щодо її реалізації до 2025 року [4]. Це стратегічне рішення було спрямоване на підвищення рівня цифрової грамотності фахівців і стимулювання впровадження інноваційних технологій у сфері бухгалтерського обліку. У межах реалізації цієї концепції було здійснено:

- запровадження електронного документообігу як основи цифрової трансформації бухгалтерських процесів;
- удосконалення державних реєстрів для забезпечення достовірності та оперативності фінансової інформації;
- популяризацію та інтеграцію хмарних технологій, блокчейну та штучного інтелекту для підвищення рівня автоматизації облікових операцій;
- розвиток професійної підготовки та підвищення кваліфікації бухгалтерів відповідно до сучасних вимог цифрової економіки «Дія.Цифрова освіта» [3].

Реалізація Концепції розвитку цифрових компетентностей до 2025 року в Україні принесла значні результати. Так, удосконалення державних реєстрів забезпечило їх інтеграцію в єдині цифрові системи, прискорення обробки фінансових даних і зниження ризику дублювання інформації. Впровадження сучасних інформаційних технологій сприяло автоматизації процесів фінансового контролю, що, у свою чергу, зменшило рівень бюрократичного навантаження на суб'єктів господарювання та підвищило ефективність адміністрування державних фінансів. Використання електронного документообігу дозволило забезпечити оперативний доступ до інформації, що суттєво прискорило прийняття управлінських рішень.

Залучення 6 мільйонів громадян до програм цифрової грамотності [2] є вагомим індикатором прогресу в забезпеченні цифрових компетентностей населення України. Це досягнення свідчить про ефективність державних ініціатив, спрямованих на підвищення рівня цифрової освіти серед різних соціальних груп. Враховуючи сучасні вимоги до цифрових навичок, такі програми мають ключове значення для інтеграції громадян у цифрову економіку та забезпечення їх здатності ефективно взаємодіяти з новітніми технологіями.

На міжнародному рівні Європейський Союз визначив стратегічну ініціативу «Цифрове десятиліття Європи», що встановлює цифрові цілі до 2030 року. Ця ініціатива охоплює чотири основні напрями:

- цифрові навички та людський капітал;
- цифрова інфраструктура та потужності;
- цифровізація бізнесу;
- цифровізація державних послуг [8].

Перехід до електронного документообігу є одним із основних етапів трансформації бухгалтерського обліку, оскільки це дозволяє автоматизувати процеси збору, збереження та обробки фінансової інформації, зменшуючи помилки, викликані людським фактором, і забезпечуючи надійність зберігання

даних. Інтеграція з хмарними платформами і системами управління підприємством (ERP-системи) дає змогу забезпечити швидкий доступ до даних, зменшити помилки через людський фактор і забезпечити надійність зберігання документів у цифровому форматі.

Впровадження інтегрованих інформаційних систем, зокрема ERP-систем (Enterprise Resource Planning), дозволяє організаціям оптимізувати управління ресурсами, проте процес їх адаптації є складним і тривалим. Значний часовий лаг між впровадженням системи та отриманням її повноцінних переваг зумовлений необхідністю ретельного тестування, налаштування процесів та навчання персоналу.

Практичний досвід впровадження ERP-системи компанією Revlon, міжнародним виробником косметичних засобів, ілюструє потенційні ризики таких трансформацій. У 2018 році компанія розпочала інтеграцію системи SAP, проте недостатня узгодженість процесів виробництва та логістики, а також неефективне навчання персоналу призвели до серйозних операційних збоїв. Це спричинило значні затримки у постачанні продукції, що змусило компанію нести додаткові фінансові витрати та втрачати обсяги продажів. Крім того, порушення в обліковій системі унеможливили своєчасне подання фінансової звітності за 2018 рік. Накопичені проблеми з управлінням та фінансовою звітністю врешті-решт призвели до банкрутства компанії та її виключення з лістингу Нью-Йоркської фондової біржі у 2022 році [7].

Хоча ERP-системи сприяють удосконаленню бізнес-процесів, оптимізації фінансових операцій та підвищенню рівня управлінського контролю, їх впровадження є складним і тривалим процесом. Емпіричні дослідження свідчать, що для повноцінної адаптації та ефективного використання ERP-рішень організаціям може знадобитися кілька років.

Дослідження Bent Flyvbjerg та Alexander Budzier, опубліковане в 2011 році, під назвою «Why your IT project may be riskier than you think» аналізує ризики, пов'язані з впровадженням IT-проектів, зокрема ERP-систем [6]. Крім того, впровадження ERP-систем на початкових етапах може негативно впливати на ключові фінансові показники підприємства, зокрема рентабельність активів (ROA) та рентабельність інвестицій (ROI). Ці показники можуть демонструвати зниження в перші роки експлуатації системи, а позитивна динаміка їх покращення зазвичай спостерігається лише після завершення адаптаційного періоду та накопичення організацією досвіду використання ERP-рішень [5].

Система документування в бухгалтерському обліку зазнає значних змін унаслідок глобалізації та цифровізації економіки. Впровадження новітніх технологій, таких як електронний документообіг, ERP-системи, хмарні технології та блокчейн, дозволяє суттєво підвищити ефективність облікових процесів, забезпечити прозорість фінансової діяльності та відповідність міжнародним стандартам. Реалізація концепції розвитку цифрових компетентностей в Україні і стратегія «Цифрове десятиліття Європи» сприяють інтеграції цифрових технологій у бухгалтерський облік, що забезпечує

підвищення рівня цифрової грамотності фахівців та автоматизацію бухгалтерських процесів.

Проте, попри позитивні результати, впровадження таких інноваційних систем, як ERP, стикається з низкою труднощів, включаючи ризики адаптації, технічні збої та недостатню підготовку персоналу. Практичний досвід великих компаній, таких як Revlon, підтверджує, що без належної підготовки та узгодження процесів, впровадження ERP-систем може призвести до серйозних операційних проблем, фінансових втрат і навіть банкрутства.

Отже, успішне впровадження сучасних цифрових технологій у бухгалтерському обліку потребує комплексного підходу, що включає не лише технологічне забезпечення, а й належну професійну підготовку кадрів, ретельне планування та адаптацію організаційних процесів. Тільки за таких умов можна забезпечити сталий розвиток облікових систем і максимально використати їх потенціал для покращення управлінських рішень та забезпечення фінансової стабільності організації.

Список використаних джерел:

1. *Островерха Р. Первинні документи у бухгалтерському обліку: сутність та напрямки удосконалення. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. наук. журн. 2018. Вип. 1-2. С. 19-31.*
2. *Офіційний сайт Кременецької районної державної адміністрації. 6 мільйонів українців залучено до розвитку цифрових навичок: Мінцифри досягло цілі. URL: https://kremenets.te.gov.ua/news/6-milioniv-ukraintsiv-zalucheno-do-rozvytku-tsyfrovykh-navychok-mintsyfry-dosiahlo-tsili?utm_source=chatgpt.com*
3. *Платформа Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/research>*
4. *Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція, План, Заходи від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>*
5. *Albu C., Albu N., Dumitru M., Dumitru V. F. The Impact of the Interaction between Context Variables and ERP Systems on Organizational Performance. A Case Study from a Transition Economy. URL: https://www.researchgate.net/publication/276124651_The_Impact_of_the_Interaction_between_Context_Variables_and_ERP_Systems_on_Organizational_Performance_A_Case_Study_from_a_Transition_Economy*
6. *Flyvbjerg B. & Budzier A. Why your IT project may be riskier than you think. URL: <https://hbr.org/2011/09/why-your-it-project-may-be-riskier-than-you-think>*
7. *Fruhlinger J., Sayer P., Wailgum T. 12 famous ERP disasters, dustups and disappointments. URL: <https://www.cio.com/article/278677/enterprise-resource-planning-10-famous-erp-disasters-dustups-and-disappointments.html>*
8. *Official website of the European Union. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en*